

Kul Hakkı

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَانَتْ لَهُ مَظْلَمَةٌ لَأَخِيهِ مِنْ عِرْضِهِ أَوْ شَيْءٍ فَلْيَتَحَلَّهُ
مِنْهُ الْيَوْمَ قَبْلَ أَنْ لَا يَكُونَ بِيَارٌ وَلَا بِرْهَمٌ إِنْ كَانَ لَهُ عَمَلٌ صَالِحٌ أَخْذُهُ مِنْهُ
بِقُدْرٍ مَظْلَمَتْهُ وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ أَخْذُهُ مِنْ سَيِّئَاتِ صَاحِبِهِ فَحُمْلُ عَلَيْهِ

Muhterem Cemaat!

İnsan, bir arada ve topluluk hâlinde yaşayabilecek şekilde yaratılmıştır. Başka insanlarla tamışmak, kaynaşmak, yardımlaşmak insanın tabii ihtiyacıdır. Allah'ın nimetlerinden istifade etmek, ihtiyaçları karşılamak toplu hâlde yaşamaya bağlıdır.

Toplu hâlde yaşayan insanların ise birbirlerine karşı pek çok hak ve vazifeleri vardır. Bunlar; ana-baba hakkı, karı-koca hakkı, çocuk hakkı, amir-memur hakkı, akraba hakkı, komşu hakkı, hoca hakkı, arkadaş hakkı, cemiyet hakkı, devlet hakkı ve insanlık hakkı şeklinde sıralanabilir.

Dinimiz, bu hakların üzerinde titizlikle durmuş, genel olarak bütün münasebetleri “kul hakları” içinde değerlendirmiştir. Müslümanlar olarak bizler, kul hakkı hususunda son derece titizlik göstermeliyiz. Bilerek veya bilmeyerek başkalarının haklarını üzerimize geçirmemeliyiz. Eğer birinin hakkı üzerimize geçmişse onu ödemek veya o kişiyle helalleşmek suretiyle kendimizi o haktan kurtarmaya çalışmalıyız.

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Kimin üzerinde kardeşine karşı ırz veya başka bir şey sebebiyle hak varsa, dinar ve dirhemin bulunmadığı hesap günü gelmeden helalleşsin. Aksi takdirde o gün-salih bir ameli varsa, yaptığı haksızlık ölçüsünde- kendinden alınır. Eğer hasenatı (iyiliği) yoksa, hak sahibinin günahından alınıp haksızlık eden kimseye yüklenir.”¹

Cenâb-ı Hakk da, “Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı kötülük işlerse, onu görür.”² buyurmaktadır.

Değerli Kardeşlerim!

Cenâb-ı Hakk’ın kullarına bahsettiği bir hakkı çığnemek büyük günahlardandır. Yüce Rabbimiz kendisine karşı işlenen hata ve günahları affettiği hâlde kul hakkını bunun dışında tutmuştur. Kul hakkını affetmemi, haksızlığa uğrayan kulunun istegine bırakmıştır. Dolayısıyla, kul hakkı sebebiyle tevbe edecek olan kişinin, evvela hakkını yediği kimseden helallik alması şarttır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Şehidin kul hakkı dışındaki bütün günahlarını Allah Teâlâ bağışlar.”³

Resûlullah (s.a.v.), “Müflis kimdir, biliyor musunuz?” diye soruncaashap, “Bizim aramızda müflis, parası ve malı olmayan kimsedir.” demiştir. Bunun

üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Şüphesiz ki ümmetimin müflisi şu kimsedir: Kiyamet günü namaz, oruç ve zekât sevabıyla gelir. Fakat şuna sövdüğü, buna zina isnat edip iftirada bulunduğu, şunun malını yediği, bunun kanını döktüğü ve şunu dövdüğü için iyiliklerinin sevabı şuna buna verilir. Üzerindeki kul hakları bitmeden sevapları biterse, hak sahiplerinin günahları kendisine yükletilir ve neticede cehenneme atılır.”⁴

Kul hakkı yemenin daha tehlikeli bir çeşidi de, toplumun ortak hakkı olan devlet ve vakıf mallarını haksız yere gasp etmek ve uygunsuz bir şekilde kullanmaktır. Bu haksızlık daha tehlikelidir. Çünkü sonunda pişman olunsa bile helalleşecek bir muhatap bulmak mümkün değildir. Zira o malda herkesin hakkı vardır.

Bunlara ilaveten, birinin malını çalmak veya izinsiz olarak almak, şeref ve haysiyetini lekelemek, insanları şakaya da olsa üzmek veya korkutmak, aldatmak, rüşvet verip almak, borcunu geciktirmek veya ödememek, hatta sırada izinsiz bir şekilde başkasının önüne geçmek dahi kul hakkını ihlal etmektir.

Muhterem Kardeşlerim!

Akıllı insan, Allah'a ve O'nun kullarına karşı vazifelerini yapan, hak ve hukuka saygı gösterip, hesap gününe borçsuz ve günahsız olarak gitmeye çalışandır. Bir gün bu fani hayat son bulacak, gerçek hayat dediğimiz ahiret hayatı başlayacak ve herkes dünyadaki hayatından hesaba çekilecektir.

¹Buhârî,Rikak, 123; H. No: 6533

²Zilzâl suresi, 99:7-8

³Muslim,İmâre, 179; H. No: 1886/1

⁴Muslim, Birr, 77; H. No: 2581

فَمَنْ يَعْمَلْ مِنْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِنْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ مَنْ كَانَتْ لَهُ مَظْلَمَةٌ لِآخِيهِ مِنْ عِرْضِهِ أَوْ
شَيْءٍ فَلْتَحَلِّهُ مِنْهُ الْيَوْمَ قَبْلَ أَنْ لَا يَكُونَ بِيَنَارٍ وَلَا يَرْهَمُ إِنْ كَانَ لَهُ عَمَلٌ
صَالِحٌ أَخْدَ مِثْلُهِ بَقْرُ مَظْلَمَتِهِ وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ حَسَنَاتٌ أَخْدَ مِنْ سَيِّئَاتِ
صَاحِبِهِ فَحُمِّلَ عَلَيْهِ

Chers Fidèles !

L'être humain a été créé afin de pouvoir cohabiter harmonieusement avec ses semblables. Faire connaissance, l'entraide et l'unité sont des besoins humains. Profiter des bienfaits de Dieu et subvenir aux besoins quotidiens dépendent de notre cohabitation les uns avec les autres.

Les personnes vivant à proximité les unes des autres ont évidemment des droits et devoirs les unes envers les autres. Nous pouvons citer par exemple les droits des parents, du conjoint, des enfants, des voisins, des collègues de travail, des enseignants, des amis, de l'Etat.

Notre noble religion donne beaucoup d'importance à ces droits et a traité cela sous le terme des droits d'autrui. En tant que musulmans, nous devons y accorder tout autant d'importance et nous devons les préserver. Nous ne devons pas empiéter, consciemment ou non, sur les droits de nos semblables. S'il est question d'empiètement, une demande de pardon ou même une contrepartie sera exigée, pour s'affranchir de cette grave faute.

Dans un hadith, le Prophète (sas) nous apprend la chose suivante : « **Quiconque viol les droits de son prochain doit se faire pardonner avant le jour de la résurrection où aucune monnaie n'est disponible. Sinon les bonnes actions qu'il aura commises lui seront retirées. S'il n'en a pas, alors il devra endosser les mauvaises actions de la personne dont il a violé le droit.** »⁵

Dans le Coran notre Seigneur nous dit : « **Quiconque aura alors fait le poids d'un atome de bien le verra, et quiconque aura commis le poids d'un atome de mal le verra.** »⁶

Mes Chers Frères !

Retirer les droits distribués par le Noble Seigneur est un grand péché. Alors que notre Seigneur pardonne l'empiètement sur Ses propres droits, il n'en va pas de même pour les droits d'autrui. Sur ce sujet il laisse à la victime le choix de pardonner ou non le fautif. C'est pour cela que la personne ayant commis un acte contre les droits de son prochain doit d'abord demander pardon à la personne concernée avant de demander la grâce de Dieu. Notre Prophète (sas) nous dit : « **Tous les péchés du martyr lui sont pardonnés et**

retirés mis à part l'empiètement sur les droits d'autrui. »⁷

D'après un Hadith le Prophète (sas) demanda: « **Savez-vous qui a fait faillite (Al-Moufliss) ?** » Ils dirent: « **Nous considérons en faillite parmi nous celui qui a perdu son argent et ses biens.** ». Il répondit: « **celui qui a fait faillite dans ma communauté est celui qui viendra le jour de la résurrection ayant accompli les prières, observé le jeûne et payé la Zakat. Il viendra après avoir insulté untel, calomnié untel, pris injustement les biens d'untel, versé le sang d'untel et frappé untel. On répartira ses bonnes actions entre ses victimes et, si elles ne suffisent pas à le racheter auprès d'elles, on prélèvera de leurs péchés pour les lui imputer et le jeter ensuite dans le Feu.** »⁸

L'usurpation ou la dépense inappropriée de biens de l'Etat ou de la communauté sont encore plus grave que l'empiètement sur les droits d'autrui. En effet même si l'on en venait à regretter ces actes, il nous serait impossible de trouver une personne en particulier à qui demander pardon, étant donné que ces biens étaient la propriété de tous.

De même, le vol des biens de son prochain, le fait de le rabaisser et dégrader son honneur, de le vexer ou de lui faire peur même par plaisanterie, de le tromper, d'essayer de le corrompre, de ne pas rembourser ou de retarder ses dettes sont des exemples parmi tant d'autres de l'empiètement des droits de son prochain.

Mes Chers Frères !

Une personne intelligente est une personne qui accomplit ses responsabilités envers Dieu et Ses créatures, c'est une personne qui respecte les droits de chacun et qui essaye d'atteindre le jour du jugement dernier sans aucune dette ni aucun péché. Un jour, cette vie passagère cessera et l'éternelle viendra, et c'est alors que toute personne rendra compte pour tous ses actes commis durant sa vie sur Terre.

⁵Buhârî, Rikâk, 123; H. No: 6533

⁶Sourate du Séisme (Az-Zalzala), 99:7-8

⁷Muslim, Îmâre, 179; H. No: 1886/1

⁸Muslim, Birr, 77; H. No: 2581